

F. t. beslutn. vedr. Den internationale Valutafondoverenskomst.

serne kunne ændres uden forudgående godkendelse fra fonden. Hertil kom, at udsvingsmargenerne blev udvidet fra 1 pct. til 2¼ pct. på hver side af centralkursen over for dollar. Et mere varigt sammenbrud i fastkurssystemet fandt sted i februar-marts 1973, da det blev opgivet at fastholde de siden december 1971 fastsatte interventionsgrænser vis-à-vis dollaren.

Efter begivenhederne i 1971, som satte en række af valutafondoverenskomstens centrale regler ud af kraft, vedtoges det i sommeren 1972 at oprette en særlig komité under Valutafonden, „20-komitéen“, som fik til opgave at udarbejde forslag til en gennemgribende reform af det internationale valutasytem. Komitéen havde ved sit afsluttende møde i juni 1974 stort set færdiggjort sit arbejde og fremlagde en skitse til et reformeret valutasytem. Imidlertid ændrede de kraftige olieprisforhøjelser i slutningen af 1973 og de deraf følgende betydelige forskydninger i de internationale betalingsforhold på afgørende måde forudsætningerne for en mere omfattende reform, som derfor blev opgivet. I stedet blev det besluttet at søge visse konkrete ændringer gennemført, som måtte anses for særligt vigtige for valutasytemets funktionsduelighed i de kommende år. Til dette formål blev der i 1974 til afløsning af 20-komitéen nedsat en „Interimskomité“, som i samarbejde med fondens bestyrelse skulle fremkomme med et begrænset reformforslag, hvori et forslag til ændring af valutafondoverenskomsten skulle indgå som et element.

På Interimskomitéens møde i Kingston på Jamaica i januar 1976 opnåedes enighed om en begrænset reform, hvis væsentligste bestanddele er aftaler vedrørende anvendelsen af en tredjedel af Valutafondens guldbeholdning, etablering af en særlig lånefond (Trust Fund) inden for Valutafondens rammer til fordel for væsentligt stillede udviklingslande, en midlertidig forøgelse af kreditmulighederne i Valutafonden, den 6. almindelige kvoterevision (som blev vedtaget i marts 1976) samt det her omhandlede forslag til ændring af valutafondoverenskomsten. Overenskomstændringen må for en stor del — men ikke udelukkende — ses som en ajourføring af overenskomsten til de ændrede internationale valutaforhold, der er opstået i første halvdel af 1970'erne.

b. Hovedtrækkene i forslaget til ændring af valutafondoverenskomsten.

De centrale bestanddele af forslaget til ændring af fondoverenskomsten vedrører valutakurssystemet samt guldets rolle i valutasytemet. Hertil kommer ændringer i SDR-reglerne, visse organisatoriske ændringer samt endelig et stort antal tekniske an-

dringer vedrørende fondens løbende transaktioner med medlemslandene.

Den nye valutafondoverenskomsts bestemmelser om det fremtidige valutakurssystem er baseret på en tekst, som blev udarbejdet i fællesskab af USA og Frankrig i efteråret 1975 for at slå bro over disse to landes stærkt divergerende synspunkter på kursproblemet. Ifølge disse nye bestemmelser vil medlemmerne få fuld frihed til at vælge det kurssystem, de ønsker, under forudsætning af, at de overholder en forpligtelse til at samarbejde med fonden og de øvrige medlemmer om at sikre opretholdelsen af velordnede valutaforhold og at fremme et system med stabile valutakursrelationer. Alle de nu forekommende *valutakurssystemer* bliver anerkendt: selvstændig flydning, tilknytning til en anden valuta eller en anden enhed bortset fra guld (f. eks. dollar eller SDR) eller fælles flydning (det europæiske valutasamarbejde). Pariværdisystemet (faste valutakurser) sidestilles således med andre kurssystemer og optræder ikke som noget endemål for det internationale valutasytem. Hvis den internationale økonomiske situation taler for det, er muligheden for at genindføre pariværdisystemet forudsat i overenskomsten, hvilket kan ske med en majoritet på 85 pct. Valutafondens adgang til at overvåge medlemmernes økonomiske situation, valutakurspolitik m. v. er udtrykt i et noget videregående ordvalg end hidtil.

Den ændrede fondoverenskomst medfører, at *guldet* bliver fjernet fra sin hidtidige stilling som regningsenhed og grundlag for valutakurssystemet, hvilket er en konstatering af den faktiske udvikling. Under forhandlingerne om den nye valutafondoverenskomst har en gradvis afvikling af guldets rolle i det internationale valutasytem været et vigtigt element; samtidig har man lagt vægt på, at de særlige trækningsrettigheder (SDR) blev placeret som det centrale reserveaktiv i det internationale valutasytem.

Den nye overenskomst afskaffer begrebet officiel guldpris, hvorved restriktionerne i den gældende overenskomst på centralbankernes guldkøb bortfalder. Guld vil derefter for så vidt blive ligestillet med andre reserveaktiver, idet dets værdi vil afhænge af markedsudviklingen. Endvidere fjernes den nuværende pligt til at anvende guld i en række transaktioner med Valutafonden, bl. a. i forbindelse med kvoteforhøjelser. Den ligeledes gældende bestemmelse, at fonden kun i ganske særlige tilfælde kan sælge af sit guld, bliver erstattet med en bemyndigelse til — med en majoritet på 85 pct. — at sælge af fondens guldbeholdning. Sådanne salg kan ske enten til brug for fondens ordinære transaktioner